קיצור שלחן ערוך — הלכות אונן בחל ובשבת וביום טוב

מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת שֶׁהוּא חַיָּב לְהִתְאַבֵּל עָלָיו, הֲרֵי זֶה אוֹנֵן עַד לְאַחַר הַקְּבוּרָה. לֹא יִנָּהֵג קַלּוּת רֹאשׁ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ עַל הַמֵּת, שֶׁהָיָה אָדָם קַל וְלָכֵן אֵין זֶה טָרוּד בִּקְבוּרָתוֹ וּבְאֶבְלוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ בְּמִיתָתוֹ. וְזֶהוּ גְּנַאי גָּדוֹל לַמֵּת, וְהוּא בִּכְלַל לוֹעֵג לָרָשׁ, אֶלָּא יִתְרָאֶה לַכֹּל, שֶׁהוּא טָרוּד וְנִבְהָל עַל מִיתָתוֹ וּקְבוּרָתוֹ. לֹא יֹאכַל בַּחֶדֶר שֶׁהַמֵּת בּוֹ, אֶלָּא בְּחֶדֶר אַחֵר. וְאִם אֵין לוֹ חֶדֶר אַחֵר, יֹאכַל בְּבֵית חֲבֵרוֹ. וְאִם אֵין לוֹ בֵּית חָבֵר, יַעֲשֶׂה בִּפְנֵי הַמֵּת מְחִצָּה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְלֹא יְהֵא רֶוַח פָּתוּחַ תַּחְתֶּיהָ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וּתְהֵא רְאוּיָה לַעֲמֹד בִּפְנֵי הָרוּחַ. וְאִם אֵין לוֹ דָּבָר לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְחִצָּה, מַחֲזִיר פָּנָיו וְאוֹכֵל. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, וַאֲפִלּוּ הוּא בְּעִיר אַחֶרֶת, אֵינוֹ מֵסֵב וְאוֹכֵל דֶּרֶךְ קְבִיעוּת, אֶלָּא דֶּרֶךְ אַרְעַי, וְאֵינוֹ אוֹכֵל בָּשָׂר וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה יָיִן.

אוֹנֵן, פָּטוּר מִכָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי הַמֵּת, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲחֵרִים שֶׁעוֹסְקִים בִּשְׁבִילוֹ. וַאֲפִלּוּ אִם רוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ, אֵינוֹ רַשַּׁאי, מִפְּנֵי כְּבוֹד הַמֵּת. אֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא הַמּוֹצִיא וְלֹא בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וַאֲפִילּוּ אִם אֲחֵרִים אוֹכְלִין וּמְבָרְכִין, אֵינוֹ עוֹנֶה אָמֵן. וְאֵינוֹ מִצְטָרֵף לֹא לְזִמּוּן וְלֹא לַעֲשָׂרָה. אֲבָל מַה שֶּׁהוּא מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן, אָסוּר גַּם לוֹ. וְלָכֵן אִם בָּא לֶאֱכֹל פַּת, צָרִיךְ לִטּוֹל יָדָיו, וְלֹא יְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדָיִם, כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא. וְכֵן בִּנְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית נוֹטֵל יָדָיו שָׁלֹשׁ פְּעָמִים כְּדַרְכּוֹ, וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ (עַיֵּן בהלכות אונן להגאון מוהרא"ז מרגליות זצ"ל אות ו).

אִם אָכַל קֹדֶם שֶׁנִּקְבַּר הַמֵּת, וּלְאַחַר שֶׁנִּקְבַּר עֲדַיִן לֹא נִתְעַכֵּל הַמָּזוֹן, יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְכֵן אִם עָשָׂה צָרָכָיו קֹדֶם הַקְּבוּרָה, יְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ בִּרְכַּת אֲשֶׁר יָצַר, אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם.

אִם הָאוֹנֵן הוּא בְּעִיר אַחֶרֶת, וּבִמְקוֹם הַמֵּת יֵשׁ גַּם כֵּן קְרוֹבִים שֶׁחַיָּבִים לְהִתְאַבֵּל, אֲזַי עַל זֶה שֶׁהוּא בְּמָקוֹם אַחֵר, אֵין עָלָיו דִּין אוֹנֵן. אֲבָל אִם אֵין קְרוֹבִים בִּמְקוֹם הַמֵּת, חָל עַל זֶה דִּין אוֹנֵן.

בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבְרָא קַדִּישָׁא, וּלְאַחַר שֶׁהַקְּרוֹבִים נִתְעַסְּקוּ בְּצָרְכֵי הַקְּבוּרָה וְהִתְפַּשְּׁרוּ עִם אַנְשֵׁי חֶבְרָא קַדִּישָׁא, אֵין עֲלֵיהֶם שׁוּם דָּבָר לַעֲשׂוֹת, אַךְ אַנְשֵׁי חֶבְרָא קַדִּישָׁא עוֹשִׂין הַכֹּל, אֲזַי אֵין עוֹד עַל הַקְּרוֹבִים דִּין אוֹנֵן, וּמֻתָּרִין בְּבָשָׂר וָיַיִן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁמֻּתָּרִין וְחַיָּבִין בְּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה וּבְכָל הַמִּצְוֹת. וּמִכָּל מָקוֹם נוֹהֲגִין שֶׁאֵין הָאוֹנְנִין מִתְפַּלְּלִין עַד לְאַחַר הַקְּבוּרָה, וְהַיְנוּ מִפְּנֵי שֶׁגַּם הֵם הוֹלְכִין וּמְלַוִּין אֶת הַמֵּת עַד בֵּית הַקְּבָרוֹת. וְהָרוֹצֶה לְהַחְמִיר וּלְהִתְפַּלֵּל תֵּכֶף לְאַחַר שֶׁמָּסַר אֶת הַמֵּת לְאַנְשֵׁי חֶבְרָא קַדִּישָׁא, יָכוֹל לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ.

כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְבַּר הַמֵּת, אֵינוֹ חוֹלֵץ מִנְּעָלָיו, וּמֻתָּר לָצֵאת מִבֵּיתוֹ לְצָרְכֵי הַמֵּת. אֲבָל אָסוּר לֵישֵׁב אוֹ לִישֹׁן עַל כִּסֵּא אוֹ מִטָּה, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, וְאָסוּר בִּרְחִיצָה וְסִיכָה וְשִׂמְחָה וּשְׁאִילַת שָׁלוֹם וּבִתְסִפֹּרֶת וּבְתַלְמוּד תּוֹרָה, וְאָסוּר בְּמְלָאכָה אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֲחֵרִים, וַאֲפִלּוּ בַּדָּבָר הָאָבֵד. וּבְהֶפְסֵד גָּדוֹל, יַעֲשֶׂה שְׁאֵלַת חָכָם (עַיֵּן חָכְמַת אָדָם וּבְקִנְטְרֵס הַנִּדְפָּס בְּתוֹךְ הַיּוֹרֶה דֵּעָה הֶחָדָשׁ הִלְכוֹת אוֹנֵן לְהַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב אֶפְרַיִם זַלְמָן מַרְגָּלִיּוֹת. וְכֵן צַדִּיק לִבְרָכָה. סָעִיף יח, יט, וּבַחֲתָם סוֹפֵר סִימָן שכד, וְצָרִיךְ עִיּוּן).

מִי שֶׁהוּא אוֹנֵן בְּשָׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, וּלְאַחַר שֶׁנִּקְבַּר הַמֵּת עָבְרָה רְבִיעִית הַיּוֹם שֶׁהוּא זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, מִכָּל מָקוֹם אוֹמֵר גַּם קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ (בְּלֹא תְּפִלִּין) עַד שְׁלִישׁ הַיּוֹם. אֲבָל אִם עָבַר גַּם שְׁלִישׁ הַיּוֹם, אוֹמֵר קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא הַבְּרָכוֹת (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן יז סוֹף סָעִיף א, וְצָרִיךְ עִיּוּן). וּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, מֻתָּר לְהִתְפַּלֵּל עַד חֲצוֹת הַיּוֹם. וּמוּסָף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל גַּם אַחַר כָּךְ, שֶׁזְּמַנָּהּ כָּל הַיּוֹם. וּמִבִּרְכוֹת הַשַּׁחַר לֹא יֹאמַר כִּי אִם שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה, וּבִרְכוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁאֵלּוּ זְמַנָּן כָּל הַיּוֹם. וּשְׁאָר הַבְּרָכוֹת, לֹא יֹאמַר לְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַנָּן, כֵּיוָן שֶׁבִּשְׁעַת חוֹבָתָן, הַיְנוּ בַּבֹּקֶר, הָיָה פָּטוּר. וְאִם נִקְבַּר הַמֵּת קֹדֶם שְׁלִישׁ הַיּוֹם וּבֵיתוֹ רָחוֹק מִבֵּית הַקְּבָרוֹת שֶׁעַד שֶׁיַּגִּיעַ לְבֵיתוֹ יַעֲבֹר שְׁלִישׁ הַיּוֹם, טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּכָּנֵס לְאֵיזֶה בַּיִת סָמוּךְ לְבֵית הַקְּבָרוֹת לִקְרוֹא קְרִיאַת שְׁמַע וּלְהִתְפַּלֵּל בַּזְּמַן הָרָאוּי, אוֹ אֲפִלּוּ בַּחוּץ בְּמָקוֹם נָקִי. וּמִיָּד כְּשֶׁמַּתְחִילִין לְהַשְׁלִיךְ עָפָר עַל הַמֵּת, יָכוֹל לִקְרוֹא קְרִיאַת שְׁמַע וּלְהִתְפַּלֵּל, אַף עַל פִּי שֶׁהָאֲבֵלוּת עֲדַיִן אֵינָהּ חָלָה (כְּדִלְקַמָּן רֵישׁ סִימָן רד)

מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת, וְנַעֲשָׂה אוֹנֵן לְאַחַר שֶׁכְּבָר הִגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית אוֹ מִנְחָה אוֹ עַרְבִית, וְהוּא לֹא הִתְפַּלֵּל מִקֹּדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה אוֹנֵן, וְנִמְשְׁכָה הָאֲנִינוּת עַד לְאַחַר זְמַן הַתְּפִלָּה, אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ צָרִיךְ תַּשְׁלוּמִין לְהִתְפַּלֵּל בִּתְפִלָּה שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ שְׁתָּיִם.

מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת בַּשַּׁבָּת, כֵּיוָן דְּאָסוּר לְקָבְרוֹ הַיּוֹם, לֹא חָלָה עָלָיו אֲנִינוּת, וּמֻתָּר בְּבָשָׂר וָיַיִן, וְחַיָּב בְּכָל הַמִּצְוֹת, חוּץ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה שֶׁאָסוּר לוֹ. וְגַם אָסוּר בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, דְּהַיְנוּ דְּבָרִים שֶׁבִּצְנָעָא. וְאִם הוּא שְׁלִיחַ צִבּוּר, אִם יֵשׁ אַחֵר לְהִתְפַּלֵּל, לֹא יִתְפַּלֵּל

הוּא. וְאִי לֵיכָּא אַחֵר, יִתְפַּלֵּל הוּא. אִם הַמֵּת הוּא אָבִיו אוֹ אִמּוֹ, יָכוֹל לוֹמַר קַדִּישׁ בִּמְקוֹם שֶׁאֵין שָׁאָר אֲבֵלִים. אֲבָל בִּמְקוֹם שְׁאָר אֲבֵלִים, לֹא יֹאמַר קַדִּישׁ קֹדֶם הַקְּבוּרָה (עַיֵּן בספר שערי דעה). וְאִם הָאוֹנֵן הוּא אָבֵל מִכְּבָר עַל אָבִיו אוֹ עַל אִמּוֹ, אוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָארצַייט, יֹאמַר קַדִּישׁ כְּמוֹ שְׁאָר אָבֵל אוֹ יָארצַייט.

סָמוּךְ לָעֶרֶב, קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא בְּרָכוֹת, וְאֵינוֹ מִתְפַּלֵּל עַרְבִית, וְאֵינוֹ מַבְדִּיל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּמֻתָּר לוֹ לֶאֱכֹל בְּלֹא הַבְדָּלָה. וּלְאַחַר שֶׁיְּקֻבַּר הַמֵּת, יַבְדִּיל עַל הַכּוֹס. וַאֲפִלּוּ לֹא נִקְבַּר עַד לְמָחָר, יָכוֹל לְהַבְדִּיל עַל הַכּוֹס, וְלֹא יְבָרֵךְ עַל הַנֵּר וְהַבְּשָׂמִים, דְּמֻתָּר לְהַבְדִּיל עַד יוֹם שְׁלִישִׁי בַּשַּׁבָּת (כְּדִלְעֵיל סִימָן צו). וּבִתְפִלַּת שַׁחֲרִית שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל כְּשֶׁלֹּא עָבַר זְמַנָּהּ, אֵינוֹ אוֹמֵר אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ.

אִם צָרִיךְ לְעֵת עֶרֶב לָלֶכֶת מִבֵּיתוֹ עַד סָמוּךְ לִתְחוּם שַׁבָּת כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְמָקוֹם אַחֵר בִּשְׁבִיל צָרְכֵי הַמֵּת, אוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לְעֵת עֶרֶב לֶאֱסֹף אֶת הַנַּבָּאִים דְּחֻבְרָא קַדִּישָׁא לְהִשְׁתַּוּוֹת עִמָּהֶם בְּעַד מְקוֹם הַקְּבוּרָה, אֲזַי מֵיָד כְּשֶׁהִתְחִיל לָלֶכֶת וְלַעֲסֹק בְּצָרְכֵי הַמֵּת, חָלָה עָלָיו אֲנִינוּת.

מֵת בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְעֵת מִנְחָה, בְּעִנְיַן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָבְרוֹ קֹדֶם שַׁבָּת, מִתְפַּלֵּל גַּם מִנְחָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת.

מֵת בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל יוֹם טוֹב, אִם רוֹצֶה לְקָבְרוֹ הַיּוֹם עַל יְדֵי גוֹי, חָלָה עָלָיו מֵיָד אֲנִינוּת. וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּיוֹם שֵׁנִי, שֶׁיָּכוֹל לְקָבְרוֹ גַּם בְּעַצְמוֹ, דְּחָלָה עָלָיו מֵיָד אֲנִינוּת, וַאֲפִלּוּ הוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְקָבְרוֹ הַיּוֹם.

מִי שֶׁמֵּתוֹ מוּטָל לְפָנָיו בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְקָבְרוֹ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, נוֹהֵג דִּין אֲנִינוּת אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה, וְאֵינוֹ אוֹמֵר קִדּוּשׁ, וְאֵינוֹ אוֹכֵל בָּשָׂר, וְאֵינוֹ שׁוֹתֶה יַיִן. אֲבָל בְּלֵיל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, אוֹ אֲפִלּוּ בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהִתְעַסֵּק גַּם בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי דַּוְקָא עַל יְדֵי גוֹיִם, אֵין לְנָהֹג דִּין אֲנִינוּת בַּלַּיְלָה.

מִי שֶׁהָיָה אוֹנֵן בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב, יַבְדִּיל בְּיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, אֲבָל לֹא אַחַר כָּךְ, כִּי הַבְדָּלָה שֶׁל יוֹם טוֹב אֵין זְמַנָּהּ אֶלָּא עַד סוֹף הַיּוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו.

אוֹנֵן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן לָמוּל, אִם אֶפְשָׁר לִקְבֹּר אֶת הַמֵּת קֹדֶם שֶׁיֵּצְאוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת שַׁחֲרִית, אֲזַי יִתְפַּלְּלוּ הַמַּבְרְנִים תְּחִלָּה, וְיִקְבְּרוּ אֶת הַמֵּת, וְיָמוּלוּ אֶת הַתִּינוֹק. וְאִם אִי אֶפְשָׁר, מִכָּל מָקוֹם יָמוּלוּ אֶת הַתִּינוֹק שַׁחֲרִית בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהַסַּנְדָּק יְבָרֵךְ בִּרְכַּת לְהַכְנִיסוֹ, מִשּׁוּם דְּמֵת וּמִילָה, מִילָה קוֹדֶמֶת.

אוֹנֵן בְּאוֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן, יַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לִבְדֹּק אֶת הֶחָמֵץ, וְכָל חֲמִירָא וְכוּ' יֹאמַר בְּעַצְמוֹ.

אוֹנֵן בְּלֵיל סְפִירַת הָעֹמֶר, לֹא יִסְפֹּר בַּלַּיְלָה, אֶלָּא בַּיּוֹם לְאַחַר הַקְּבוּרָה יִסְפֹּר בְּלֹא בְּרָכָה. וּבִשְׁאָר הַלֵּילוֹת, יִסְפֹּר אַחַר כָּךְ בִּבְרָכָה. וְאִם רוֹאֶה בַּיּוֹם כִּי הָאֲנִינוּת תִּמָּשֵׁךְ עַד הַלַּיְלָה, יִסְפֹּר אֲפִלּוּ בַּאֲנִינוּת בְּלֹא בְּרָכָה, כְּדֵי שֶׁיִּסְפֹּר שְׁאָר הַלֵּילוֹת בִּבְרָכָה (אוֹנֵן בַּפּוּרִים, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קמא סָעִיף כא).

מִי שֶׁמֵּת בִּתְפִיסָה וְהַמּוֹשֵׁל אֵינוֹ רוֹצֶה לִתְּנוֹ לִקְבוּרָה עַד שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ מָמוֹן הַרְבֵּה, לֹא חָלָה עַל הַקְּרוֹבִים אֲנִינוּת, וְגַם אֲבֵלוּת לֹא חָלָה עֲלֵיהֶם, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ מִלְּקָבְרוֹ, וּמְצַפִּים לְהִתְפַּשֵּׁר עִם הַמּוֹשֵׁל. וְכֵן אִם קְרוֹבֵי הַמֵּת הֵם בִּתְפִיסָה וְאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲסֹק בְּצָרְכֵי הַמֵּת, אֵין אֲנִינוּת חָלָה עֲלֵיהֶם.

בִּמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִתְּנָה הַדָּת שֶׁלֹּא לִקְבּוֹר אֶת הַמֵּת עַד לְאַחַר אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה שָׁעוֹת, אַף עַל פִּי כֵן לֹא נִפְטָר הָאוֹנֵן מִדִּין אֲנִינוּת, כֵּיוָן שֶׁלְּאַחַר עֲבוֹר הַזְּמַן וַדַּאי יִקְבְּרוּהוּ, מֻטָּל עֲלֵיהֶם בֵּינְתַיִם לְהִתְעַסֵּק בִּכְבוֹדוֹ, לְהָכִין תַּכְרִיכִין וְאָרוֹן, וּלְהָכִין אֲנָשִׁים. אַךְ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יֵשׁ לְהָקֵל וּלְפָטְרוֹ מִדִּין אֲנִינוּת בָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָבְרוֹ מֵחֲמַת פְּקֻדַּת הַמַּלְכוּת.

בִּמְקוֹמוֹת הַנִּזְכָּרִים, לִפְי שֶׁחוֹשְׁשִׁין שֶׁלֹּא יִמְצְאוּ אֲנָשִׁים לְטַהֵר אֶת הַמֵּת בְּקֵרוּב שְׁנֵי מֵעֵת לְעֵת לְאַחַר מוֹתוֹ, וְעַל כֵּן הִמְצִיאוּ לְטַהֲרוֹ תֵּכֶף לְאַחַר מוֹתוֹ וּלְשׁוּמוֹ בְּאָרוֹן שָׁלֵם וְנָקוּב מִלְמַטָּה, אֲזַי לְאַחַר שֶׁהוּשַׂם בָּאָרוֹן, פְּטוּרִין מִדִּין אֲנִינוּת, וְנוֹהֵג דִּין אֲבֵלוּת. וּמִכָּל מָקוֹם צְרִיכִין לִמְנוֹת שִׁבְעָה יָמִים מִשָּׁעָה שֶׁיִּסְתֹּם הַגּוֹלֵל בַּקֶּבֶר.

מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, אִם אֵין מִי שֶׁיִּתְעַסֵּק בּוֹ, צְרִיכִין לְהַגִּיד לוֹ. אֲבָל אִם יֵשׁ מִתְעַסְּקִין אֲחֵרִים, אֵין לְהַגִּיד לוֹ עַד לְאַחַר שֶׁיִּתְפַּלֵּל. וּמִי שֶׁלְּאִשְׁתּוֹ מֵת לָהּ מֵת, וְהִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת, יֵשׁ לוֹ לְהַבַּעַל לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְשַׁמֵּשׁ עִמָּהּ (עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רו סָעִיף ט, וַאֲנִינוּת חָמִיר טְפֵי).